

Inventering av naturvärdesträd för detaljplan Rudan 1:2, Haninge kommun

2024-06-18

Titel: Inventering av naturvärdesträd för detaljplan Rudan 1:2, Haninge kommun	
Dokumentdatum: 2024-06-18	Projektnummer: D0169047
Beställare: Haninge kommun	Författare: Otto Minas
Uppdragsledare beställare: Sanna Uimonen Robertson	Kvalitetsgranskare: Jesper Östlund
Konsult: ÅF-Infrastructure AB (AFRY)	Bilder i rapporten: Otto Minas, AFRY där inget annat anges
Uppdragsledare konsult: Catarina Holdar	
För bakgrundskartor i denna rapport gäller ESRI (2024) och Lantmäteriet (2024)	

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Bakgrund och syfte	5
1.2	Inventeringsområde	5
2	Metodik	7
2.1	Naturvärdesträd	7
2.2	Särskilt skyddsvärda träd	8
2.3	Utförande	8
3	Resultat	9
3.1	Naturvärdesträd	9
4	Rekommendationer	11
4.1	Konsekvensbeskrivning	11
4.2	Skadelindringshierarki	11
5	Referenser	12

Sammanfattning

På uppdrag av Haninge kommun har AFRY utfört en fördjupad inventering av naturvärdesträd enligt svensk standard (SIS Svenska Institutet för Standarder, 2023a; SIS Svenska Institutet för Standarder, 2023b). Vidare presenteras en konsekvensbeskrivning av planförslaget samt förslag på hantering av avverkade och kvarlämnade träd enligt en skadelindringshierarki.

Syftet med inventeringen är att träd med särskild betydelse för biologisk mångfald identifieras och att bedöma påverkan på träden inom inventeringsområdet.

Inventeringsområdet är beläget i Haninge kommun strax väster om Jordbro. Områdets totala area är ungefär 1 hektar (ha) och präglas av en mindre hållmarkstallskog samt omkringliggande industri och infrastruktur.

Under inventeringen identifierades 19 naturvärdesträd. Återplantering av träd samt tillvaratagande av död ved presenteras som skadelindrande åtaganden för att minska projektets negativa konsekvens för biologisk mångfald kopplat till träd. Genomförs dessa åtaganden bedöms planförslaget ha liten negativ konsekvens för den biologiska mångfalden kopplade till träden.

1 Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

På uppdrag av Haninge kommun har AFRY genomfört en inventering av naturvärdesträd. Studien är ämnad som underlag för en miljökonsekvensbeskrivning som tas fram för arbetet med en detaljplan inom projektområdet.

Inventeringen har genomförts enligt svensk standard för naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SIS Svenska Institutet för Standarder, 2023a). Syftet med en NVI är att identifiera, avgränsa och värdera värdefulla naturmiljöer i inventeringsområdet.

1.2 Inventeringsområde

Inventeringsområdet är beläget i Haninge kommun strax väster om Jordbro. Områdets totala area är ungefär 1 hektar (ha) och präglas av en mindre hållmarkskog samt omkringliggande industri och infrastruktur.

Naturmiljön i inventeringsområdet består av näringsfattig hållmarksskog med inslag av tall, gran, björk, sälg, asp och rönn. Längs vägkanten i syd och nordväst förekommer sälg rikligt. Intill industritomten i öst är marken plangjord och endast bevuxen av unga tallar.

Figur 1. Översiktskarta över inventeringsområdet, kartans utbredning visas överst till höger.

2 Metodik

Naturvärdesinventeringen utförs enligt Svensk Standard för naturvärdesinventering (SIS Svenska Institutet för Standarder, 2023a) och tillhörande tekniska specifikation (SIS Svenska Institutet för Standarder, 2023b). Inventeringen omfattar däremot ingen naturvärdesinventering, utan endast tillägget *fördjupad inventering av naturvärdesträd*.

2.1 Naturvärdesträd

Naturvärdesträd är träd med särskild betydelse för biologisk mångfald. Vanligen fyller naturvärdesträd träd något av de 15 kriterierna nedan (SIS Svenska Institutet för Standarder, 2023a), men de kan även motiveras på annat sätt:

1. grovt träd,
2. gammalt träd,
3. träd med stor utvecklad spärrgrenig krona,
4. hålträd,
5. hamlat äldre träd,
6. träd med bohål eller rovfågelbo,
7. grov högstubbe eller låga,
8. träd med utmärkande växtsätt, till exempel platt krona, påtagligt senvuxet träd, krumt eller knotigt träd,
9. träd med avvikande barkstruktur som tyder på hög ålder, till exempel pansarbark, grov bark eller silverbark,
10. träd med strukturer av särskild betydelse för biologisk mångfald, till exempel påtaglig mängd död ved, mulm, savflöden, brandljud eller sockelbildning,
11. träd med påtaglig mängd tickor,
12. träd med särskild betydelse för pollinatörer,
13. träd med riklig mängd bär eller annan frukt av särskild betydelse för födosökande fåglar,
14. träd som har särskild betydelse för att skapa mångfald i utarmade landskap, till exempel produktionsskogar, åkerbygder eller urbana miljöer,

15. träd som är livsmiljö för fridlysta-, rödlistade- eller andra värdearter.

Utöver dessa kriterier karterades träd som uppfyllde Skogsstyrelsens (2020) definition av naturvärdesträd. Utöver kriterier 1–15 omfattar Skogsstyrelsens definition:

16. döda eller levande grenar med avvikande struktur (till exempel grova, vridna eller hängande grenar),

17. genetiskt avvikande träd (till exempel ormgran och flikbladig björk),

18. äldre fristående eller tidigare fristående träd,

19. ovanliga trädslag som avviker från huvudbeståndet (till exempel ädla lövträd, sälg, rönn, oxel, hägg, hassel, en och idegran).

Som träd definieras samtliga träd med minst 21 cm i brösthöjdsomkrets. Grova träd bedöms vara träd med en brösthöjdsomkrets över 120 cm (al, asp), 150 cm (björk) och 180 cm (gran, tall, ek, bok, alm och ask). Gamla träd är träd som uppskattas vara äldre än 100 år (asp), 120 år (björk) och 150 år (gran och tall). (Skogsstyrelsen, 2020)

2.2 Särskilt skyddsvärda träd

Särskilt skyddsvärda träd är träd som har en brösthöjdsomkrets över 314 cm, hålträd med en brösthöjdsomkrets över 125 cm eller mycket gamla träd (Naturvårdsverket, 2021). Dessa träd är att betrakta som värdefulla naturmiljöer och inför en åtgärd på ett särskilt skyddsvärt träd kan en anmälan för samråd, enligt 12 kap 6§ MB, behöva lämnas in till tillsynsmyndighet enligt 26 kap miljöbalken.

2.3 Utförande

Fältinventeringen utförs av biologen Otto Minas den 2024-05-03. Vid fältinventeringen kontrolleras hela inventeringsområdet så noggrant att inget naturvärdesträd förbises. Alltså anpassas fältinventeringen efter miljön i fält.

Vid inventeringen används AFRYs fältapplikation i Fieldmaps för inmätning av naturvärdesbiotoper och landskapsområden samt för eventuella tillägg till inventeringen. Koordinatnoggrannheten på denna data ligger vanligtvis mellan 2–10 m.

Vid leverans av rapporten tillhandahålls shp-filer för naturvärdesträd.

3 Resultat

3.1 Naturvärdesträd

I inventeringsområdet identifierades 19 naturvärdesträd. Dessa består av en asp, en björk, en en, tre granar, tio sälgar och tre tallar. Samtliga naturvärdesträd presenteras i Tabell 1 samt deras förekomster i Figur 2.

Inga särskilt skyddsvärda träd identifierades i inventeringsområdet.

Tabell 1. Samtliga identifierade naturvärdesträd i inventeringsområdet.

ID	Art	Beskrivning	Kriterium	Stamomkrets (cm)
1	En	Avvikande trädslag	19	21
2	Sälg	Träd med särskild betydelse för pollinatörer	12	77
3	Sälg	Träd med särskild betydelse för pollinatörer	12	63
4	Sälg	Träd med särskild betydelse för pollinatörer	12	126
5	Sälg	Träd med särskild betydelse för pollinatörer	12	61
6	Gran	Grova hängande grenar	16	129
7	Sälg	Träd med särskild betydelse för pollinatörer	12	153
8	Björk	Påtagligt senvuxen	8	32
9	Gran	Träd med utmärkande växtsätt, långa marktäckande grenar	8	45
10	Tall	Kronmogen tall med pansarbark, visas på omslaget av denna rapport	2, 9	137
11	Tall	Vidkronig tall med långa grenar	3, 16	138
12	Sälg	Träd med särskild betydelse för pollinatörer	12	49
13	Sälg	Träd med särskild betydelse för pollinatörer	12	130
14	Sälg	Träd med särskild betydelse för pollinatörer	12	31
15	Sälg	Träd med särskild betydelse för pollinatörer	12	122
16	Sälg	Träd med särskild betydelse för pollinatörer	12	30
17	Gran	Senvuxen, grovbarkig	8, 9	63
18	Asp	Krum asp växandes i lodyta	8	135
19	Tall	Kronmogen tall med pansarbark	2, 9	167

Legend

- Naturvärdesträd
- Inventeringsområde

0 25 50 Meter N

Figur 2. Karta över samtliga identifierade naturvärdesträd i inventeringsområdet.

4 Rekommendationer

4.1 Konsekvensbeskrivning

Den rika förekomsten av naturvärdesträd i inventeringsområdet är av värde för biologisk mångfald. Dessa träd är däremot förhållandevis vanligt förekommande i stadsnära hållmarker och hyser endast visst värde för biologisk mångfald. Avsaknaden av särskilt skyddsvärda träd med högre värde för biologisk mångfald begränsar vidare trädens värde för biologisk mångfald.

Avverkning av samtliga naturvärdesträd i området har stor negativ effekt på dess värde för biologisk mångfald, men om återställande och kompenserande åtgärder (se Tabell 2) genomförs kan den negativa effekten minskas till måttlig negativ. Utifrån den genomförda inventeringen av naturvärdesträd samt framtagna skadelindringshierarki bedöms planförslaget ha liten negativ konsekvens för den biologiska mångfalden kopplade till träden.

4.2 Skadelindringshierarki

Vid förlust av naturvärden kan påverkan minskas genom skadelindrande åtaganden i följande ordning: undvikande, skyddsåtgärder, återställning och kompensationsåtgärder. Då planförslaget innefattar avverkning av samtliga naturvärdesträd lämpar sig undvikande och skyddande åtgärder ej. Återställande och kompenserande förslag presenteras i Tabell 2 nedan.

Tabell 2. Åtgärder för att minska den negativa påverkan av planförslaget enligt en skadelindringshierarki.

1. Undvikande
Ej aktuell
2. Skyddsåtgärder
Ej aktuell
3. Återställning
Då planförslaget innebär förlusten av tio träd med särskild betydelse för pollinatörer återställer plantering av träd med liknande värde inom planområdet denna förlust. Inhemska arter med särskilt värde för pollinatörer är säl, hägg, lind, lönn och rönn.
Då planförslaget innebär en förlust av nio träd som är senvuxna, gamla eller har andra egenskaper som utvecklas med tid och därför ej kan återställas direkt kan ett liknande antal träd av liknande arter planteras inom planområdet för att delvis återställa förlusten.
4. Kompensation
Död ved från de avverkade träden kan tas tillvara genom anläggandet av faunadepåer på lämplig plats. Detta kan vara i naturmiljöer i utkanten av planområdet eller i närliggande naturområden med brist på död ved.

5 Referenser

ESRI. (2024). World Imagery. Esri, DigitalGlobe, GeoEye, i-cubed, USDA FSA, USGS, AEX, Getmapping, Aerogrid, IGN, IGP, swisstopo, and the GIS User Community.

Lantmäteriet. (2024). Topografisk webbkarta - översiktlig (färg).

Naturvårdsverket. (2012). Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd. Mål och åtgärder 2012–2016.

Naturvårdsverket. (2021). Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd, uppdaterad åtgärdstabell 2021-2025. Naturvårdsverket.

SIS Svenska Institutet för Standarder. (2023a). Naturvärdesinventering (NVI) - Kartläggning och värdering av biologisk mångfald - Krav och vägledning SS 199000:2023. SIS Svenska Institutet för Standarder.

SIS Svenska Institutet för Standarder. (2023b). Naturvärdesinventering (NVI) - Kartläggning och värdering av biologisk mångfald - Dataproduktspecifikation och listor med biotopbeteckningar SIS/TS 199000:2023. SIS Svenska Institutet för Standarder.

Skogsstyrelsen. (2020). Målbild för god miljöhänsyn - Levande träd och buskar med naturvärden.

Östberg, J., & Stål, Ö. (2018). Standard för skyddande av träd vid byggnation 2.0. Alnarp: Sveriges lantbruksuniversitet.